

מסורת הש"ס

(א) ברטות נה. מנחות 16. ע"ש, (ב) עירובין ע"ט, (ג) [מסנהדרין לו. ברטות 10. מנילה ו, 1, (ד) זביל ללא מנשקף ליה, (ה) [ועיין ערוך פ"ב מ"א].

תורה אור השלם

1. המזבח עץ שלוש אמות גבה וארכו שתיים אמות ומקצועותיו לו וארכו וקיריתו עץ וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה' יחזקאל מא כב 2. מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליה את עלתך ואת שלמך את צאנך ואת בקרך בכל המקום אשר אצביד את שמי אבוא אליך וברכתך; שמות כ כ 3. ומשחרתם ה' ארץ והשלחן והמנורה והמזבחות וכלי הקדש אשר ישרתו בהם והמקדש וכל עבדתו; במדבר ג לא 4. הלא כה דבר קאש נאם ה' ובפשיש יצחק קלע; יימיהו כג כט 5. ברוח השני שפתתך ומדברךך נארה כפלה הרמון רתךר מבעד ל'מרתך; שיר השירים ג ד

הגהות הב"ח

(א) תוב' ד"ה פושעי וכו' חוץ מבעול כותית דמשכה ליה;

גליון הש"ס

רש"י ד"ה סלמנדרא היה הנבראת וכו'. עיין חולין ד' קכו ע"א כש"י ד"ה וסלמנדרא;

מוסף רש"י

ומקצועותיו לו. שהיה מנוגע [מנוחות 17]. שלחנו של אדם מכפר עליו. דענון פרוסה לאורחים (שם) ובשמיטת; לענין;

הדרן עלך סכת חגיגה

חומר בקודש פרק שלישי חגיגה

כו.

עין משפט  
גד מצוה

סד א מיי פ"א מהל' ממעלה משכח ומשכח הלכה יא וצ"ע מה שמכח צוה הכ"ע בפ"ד מהל' כלים הל' ד: [

רבינו הגנאל

הוא איקרי עץ שנאמר המוכח עץ שלש אמות גבוה וארכו שתיים אמות ומקצועותיו לו וארכו וקיריתו עץ וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה' אלמא דמקרי עץ ומשום הכי בעינן להחיותו מטלטל מלא וריקם זו ההלכה כולה עינן השלחן שצפוי אינו מבטל העץ שלו היא באה פירשונו והרבה טעו בה דכתיב על השלחן הטהור מכלל דיימנן הוא טמא והשלחן פשוטי כלי עץ הוא ומסגרתו למטה היתה. והביא (בתוספתא) שלחן שנטמא מטבילין אותו בזבנו אפי' בשבת. משום דמטלטל ומעשה וריקם. ומעשה שהטבילו הטהרה בלילי יום כ"ה). חוץ ממוכה הזהב והזהב הנחושת שהן כקרקע. דכתיב מזהב אדמה וכתוב והטהרה והמזבחות [אתקדש מזהבוחן להדיר ולהיות כולוהו כאדמה דלא מקבילי טומאה. וחכמים מטמאין מפני שהן מצופין. אי בעי תימא לר' אלעזר קאמרי ליה דקאמר טעמא מפני שהן כקרקע דלא מטמו. הא לאו הכי הוה מטמא. והא פשוטי כלי עץ (פשוטי) נינהו ולא מטמו. וכי תימא משום דמצופין. דברי חכמים לר' אליעזר הבימה הא דאמרת דמטמו משום שצפוי מיבטל בטיל ציפוריה והוה להו כלי עץ. אלא בין משום שהן מצופין בין משום שהן כקרקע אפי' הכי טעונין (ט) טבילה לפי שנינו כל הכלים טעונין טבילה ואפי' המזבח. א"ר אליעזר תלמידי חכמים אין אור של גיהנם שולטת בהן ק"ו מסלמנדרא ומה סלמנדרא שהיא תולדת אש הסך מדמו אין אור שולט בו. ת"ח (שמשמשין) שכל גופן אש כדכתיב הלא כה דברי כאש עאכ"ו. אמר ר"ל אפי' פושעי ישראל אין אור של גיהנם שולטת בהן ק"ו ממוכה הזהב ומה מזהב הזהב שאין צפוי אלא כעובי דינר הוה כמה שנים ואין אור שולט בו פושעי ישראל שהן מליאין מצות כרמון. שנאמר כפלה הרמון רתךר. אפי' ירקנין שבך מלאין מצות כרמון עאכ"ו: [הדרן עלך חומר בקודש וסליקא ליה מסכת חגיגה. האל יכיר מבעני אף ורוננו והימיה ותוהב.

(א) נראה ש"ל צליל צליל יושב ונתוספתא הגי' שבעטלו המנורה נידע' ואפשר שלפני רבינו היה הגי' צליל יושב ובידועלמי איתא תסם הטבילה את המנורה וגי' התוספתא שהביא רבינו נראה עיקר דרוק. (ב) לכאורה משמע דתכמים נמי ס"ל ללא בעי טבילה ולא פליגי רק בעטמא ודברי רבינו צ"ע.

רחמנא קרייה עץ. אף כשהוא מנופה: שולחנו מכפר עליו. בהכנסת אורחין: הכי גרסינן מוצח הנחשט דכתיב מוצח אדמה הכסוב קראו אדמה. למוצח שמעלין עליו העולות והשלמים והיינו מוצח הנחשט: אדרכה משום דמלופין נינהו נעמאו. דאי לאו מנופה יש להם לטהרם משום כלי עץ העשוי למחט: מאי דעסיך. דילפת טעמא מדקרינהו אדמה הא לאו הכי טמאין אע"ג דעסויין למחט: מפני שהן מצופין. וצעי למימר שהצפוי מבטלן והוי להו ככלי מתכות: מיבטל בטיל ציפויין לגבייהו. דרחמנא קרא עץ לכולהו וכלאו האי קרא נמי לא מקבלי טומאה: סלמנדרא. \* מיה הנבראת מן האור כשזוערין אש זמקוס אחד שזע שנים תמיד צלי הפסק: לעובי דינר ופכ' דכר מועט. לא חסר והכע דעשה צו נס:

הדרן עלך חומר בקודש  
וסליקא לה מסכת חגיגה

דרחמנא קרייה עץ (ב) דכתיב (א) המזבח עץ שלש אמות גבוה וארכו שתיים אמות ומקצועותיו לו וארכו וקיריתו עץ וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה' פתח במזבח וסיים בשלחן רבי יוחנן וריש לקיש דאמרי תרוייהו בומן שבית המקדש קיים מוצח מכפר על אדם עכשיו שלחנו של אדם מכפר עליו: כל הכלים שבמקדש יש להם שניים כו': מוצח הנחושת דכתיב (ב) מוצח אדמה תעשה לי מוצח הזהב דכתיב (ג) המנורה והמזבחות איתקוש מזהבות זה לזה: וחכמים אומרים מפני שהן מצופין: אדרכה כיון דמצופין נינהו מיטמאו אימא וחכמים מטמאין מפני שהן מצופין ואב"א רבנן לר"א קאמרי מאי דעתיך משום דמצופין \*מיבטל בטיל צפויין גבייהו א"ר אבהו אמר ר"א ת"ח אין אור של גיהנם שולטת בהן ק"ו מסלמנדרא ומה סלמנדרא שתולדת אש היא הסך מדמה אין אור שולטת בו ת"ח שכל גופן אש דכתיב הלא כה דברי כאש נאם ה' על אחת כמה וכמה (א) אמר ריש לקיש אין אור של גיהנם שולטת בפושעי ישראל קל וחומר ממוכה הזהב מה מוצח הזהב שאין עליו אלא כעובי דינר זהב כמה שנים אין האור שולטת בו פושעי ישראל שמלאין מצות כרמון דכתיב (ב) כפלה הרמון רתךר (א) אל תקרי רתךר אלא רקנין שבך על אחת כמה וכמה:

הדרן עלך חומר בקודש וסליקא לה מסכת חגיגה

סלמנדרא. החלד והעכבר תרגמם יהונתן כרכושטא וסלמנדרא. ערוך: פושעי ישראל אין אור של גיהנם בו. נראה לי דלאו בפושעי ישראל בגופן דהא אמרינן זבאש השנה (דף ט"ז) פושעי ישראל בגופן גיהנם כלה והם אינם כלים אלא בפושעי קנת קאמר ומשום דמסיק להו אצרכהס לכולהו חוץ מנועלי הכותית (ב) (ד) (דמנשקף ליה) עלרמיה כדאמר זריש עושין פסין (עירובין דף יט.) וכי אמרינן צסוף הזהב (צ"מ דף נח:) הכל יורדין ועולין חוץ משלשה לאו צגיהנס מיידי אלא זמקוס אחד לידון פסין יורדין ואף הנידיון לאחר שנים עשר עולין ואין נידונין יותר משנה תמימה (א) : שאין בו אלא עובי דינר. צתנמוחא ש שהיה משה תמימה על זה אז אפשר שלא יסרך פולן ולאמר לו המקוס כך דרכי באש של מעלה אש אכולה אש ואינו מכלה כדכתיב והסנה איננו אכולה (שמות ג) :

הדרן עלך חומר בקודש וסליקא לה מסכת חגיגה

שלחנו של אדם מכפר. גדול כח הלגימא כדאיתא בהגדת חלק (מסנהדרין דף קו.) : מוצח אדמה תעשה לי. וכי מוקמי לה צוצחס פרק קדשי קדשים (דף נח. נח.) וחס גבי מוצח אצניס להאי קרא דמוצח אדמה אמר הר"ר אלחנן דקאי לתרוייהו ולמורי נראה לפי שהיה מוצח של משה זמקוס מוצח של אצניס של צית עולמים וכי האי גוונא דריש התס (דף נט.) כי מוצח הנחשט אשר לפני ה' קטן מהכיל ודריש ליה מוצח אצניס זמקוס מוצח דנחושת: ואיבעית אימא רבנן לר"א בו'. וקשה למה לי השלחן הטהור מכלל שהיה טמא מיפוק ליה משום ציפוי דאף צמוצחות נמי הוה מטמא (ר"א) משום ציפוי אי לאו טעמא דכקרקע נינהו ללישנא צתרא אע"פ דרחמנא קרינהו עץ אס כן השלחן נמי טמא אע"ג דליקרי עץ משום ציפוי וללישנא קמא דמוקי לה כרצנן דמטמא ולא בטיל הציפוי לגבי עץ ומירצן הר"ר אלחנן דליצטרךך ספיר קרא דהשלחן דאף צמוצחות נמי לא ידעינן ליה שהיה בטל לגבי הציפוי אלא משום דיליף משלחן דאף על גב דמיקרי עץ המורה שטמא משום ציפוי ורצנן דאמרי מבטל בטיל ציפוי לגבייהו אמרי מדליצטרךך לרצויי שלחן דהא מסבירא טמא משום ציפוי אלא ודאי לאשמועינן דאע"ג שיש לו ציפוי ריךך קרא לרצויי דמקבל טומאה ואי לאו הרצוי הציפוי בטל א"כ ממיילא גבי מוצח דליכא רצוי הציפוי בטל ללישנא צתרא:

סלמנדרא. החלד והעכבר תרגמם יהונתן כרכושטא וסלמנדרא. ערוך: פושעי ישראל אין אור של גיהנם בו. נראה לי דלאו בפושעי ישראל בגופן דהא אמרינן זבאש השנה (דף ט"ז) פושעי ישראל בגופן גיהנם כלה והם אינם כלים אלא בפושעי קנת קאמר ומשום דמסיק להו אצרכהס לכולהו חוץ מנועלי הכותית (ב) (ד) (דמנשקף ליה) עלרמיה כדאמר זריש עושין פסין (עירובין דף יט.) וכי אמרינן צסוף הזהב (צ"מ דף נח:) הכל יורדין ועולין חוץ משלשה לאו צגיהנס מיידי אלא זמקוס אחד לידון פסין יורדין ואף הנידיון לאחר שנים עשר עולין ואין נידונין יותר משנה תמימה (א) : שאין בו אלא עובי דינר. צתנמוחא ש שהיה משה תמימה על זה אז אפשר שלא יסרך פולן ולאמר לו המקוס כך דרכי באש של מעלה אש אכולה אש ואינו מכלה כדכתיב והסנה איננו אכולה (שמות ג) :